

Myanmar words in Lanna language

Ubonrat Pantumin

Lanna was the name of an ancient kingdom located in the present-day northern region of Thailand. The eight northern provinces that were once part of the Lanna kingdom are Chiang Mai, Chiang Rai, Phayao, Lamphun, Lampang, Phrae, Nan and Maehongson.

Historically, there was the long relationship between the Lanna–Myanmar Kingdoms in term of both cooperation and conflict. Their interactions ranged from mutual visits, trade relations to wars being waged between the two kingdoms.

Lanna was eventually defeated and fell under Myanmar rule for nearly 200 years. Their long-standing relations brought about cultural exchanges, including language exchanges between people of the two kingdoms.

Myanmar words in this research mean one used among Burmese and other ethnic groups.

The objectives of this research are to collect Myanmar words in the Lanna language, and to analyze their pronunciations and meanings based on the theories of language borrowing and language contact.

In this research the resources employed the important ancient Lanna documents written during the time Lanna was under controlled by Myanmar, as well as the Mae fah luang dictionary compiled by Professor Dr. Udom Rungruengsri.(1990) The approach of this research was mainly descriptive, but not directly etymological. However, the researcher will indicate any words which are found being used among different ethnic groups.

The study found that the majority of Myanmar words appearing in ancient Lanna documents were titles, ranks as well as the names of cities. There are some of the documents transliterated from the original texts which were written in the Lanna scrips :

- Tamnan Puenmuang Chiang Mai (ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่
The Chiang Mai Chronicle)
- Tamnan Muang Chiang Sean (ตำนานเมืองเชียงแสน - The Chiang Sean
Chronicle)
- Klong Mangtra rop Chiang Mai (โคลงมังทรารบเชียงใหม่- Conquest
of *Chiang Mai* by King Mangtra)

- Klong Muang Nua (โคลงเมืองเหนือ - Northern Poetry)

These are examples

Myanmar	Lanna	Meanings
1. ၂ိုဝ်းဝံ /myô-wùn/	โหมยหวาน/mo:y-wǎ:n/ โหมยหงวน/mo:y-ηǎun/ เมี้ยวหวาน/miaw-wǎ:n/ หวาน/-wǎ:n/ หงวน/ηǎun/	n. governor of a town in the monarchical day
2. ၂ိုဝ်းတဲး /myô-sa/	โหมยชา/mo:y-cha:/	n. ruler of a city
3. အိမ်ရှေ့မင်း /?èin-shé-min/	อิงเซะมั่ง /?iη-sé-maη/	n. crown prince
4. မင်းတရား /min-tə-ya/	มั่งทรา /maη-tra:/	n.name of a Myanmar king
5. ဗိုလ်ချုပ် /bò-jôu [?] /	ไป่ซุก/pò-súk/ ไป่เจียก/pò-ciak/	n.major general
6. ပုဂံ /pə-gàn/	พุกาม/phú-ka:m/	n.name of an ancient kingdom and present day city in Myanmar

(These words can identified as originating from the Burmese ethnic group. According to their sounds, these words were adjusted to meet the nature of Lanna tongue.)

Words from ancient documents in other categories, such as utensils, musical instruments, and weapons, were also found.

Myanmar	Lanna	Meanings
1. ဝေန်တံ/ဝေန်-တံ [?] /	สีนาด /sì-nâ:t/ สีนาด/sĩ:-nâ:t/	n. gun
2. အမြောက် /?ə-myâu [?] /	อะมีอก/?ə-mɔk/ มีอก/mɔk/ เมาะ/mɔ/	n.big gun, cannon

(These words can identified as originating from the Burmese ethnic group. According to their sounds, these words were adjusted to meet the nature of Lanna tongue.)

The Myanmar words were found in the Mae fah luang dictionary with different types of words, such as nouns, verbs, adjectives, and adverbs. These words have been used by different ethnic groups. It is, therefore, difficult to pin point the exact source of the words. The words can be grouped into three categories according to their pronunciations and meanings.

Category 1 : Lanna words whose pronunciations, number of syllables and meanings are quite identical to those of Myanmar words.

Myanmar	Lanna	Meanings
1. ဂေါင်: /gaun/	เค้า/káun/	n. leader, head
2. လူ /lú/	ลู่/လုံး:/	v. to snatch, to n. leader, head grab
3. ဟောင်း/hàun/	เห่า/hàw/	v. to bark
4. ကန့်/kân/	กั้น/kân/	v. to bar, to intercept
5. လွတ် /hlú ² /	หลุด/lu ² t/	v. slip out of the hand, dislodge, trapped
6. လာ: /la/	ลา/la:/	n donkey
7. တီး: /ti/	ตี/ti:/	v. play (musical instrument), beat (a drum, a gong); strike.

(Words number 3,4,5, and 7 are also used in Shan ethnic group and other Tai groups)

Category 2: Lanna words whose initial consonants and vowels differ from those of Myanmar words.

2.1 Different initial consonants - Some words differ in initial single consonants whereas some words differ in cluster consonants

2.1.1 /c_/,/ch_/ = /k_/,/kh_/

Myanmar	Lanna	Meanings
1. ကျဉ်း /c _i n/	กีด /k _i :t/	adj. narrow
2. ကျွမ်း /c _w an/	แก้ว่น/kw _è n/	adj.,adv. skilled, skillful

(Word number 1 is also used in Shan ethnic group and other Tai groups)

2.1.2 /ʔ_/ = /kh_/

Myanmar	Lanna	Meanings
1. အနိင်ကျင့် /ʔə-nàin-jîn/	ขะเนง/kha-ne:ŋ/	v. to bully
2. အမိုန့် /ʔə-hmôŋ/	ขะมุ่น/kha-mûn/	n. sediment

(Words number 1 and number 2 are also used in Shan ethnic group and other Tai groups)

2.1.3 /ŋ_/ = /k_/

Myanmar	Lanna	Meanings
1. ငါးပေါင်း /ŋə-baun/	กะบอง/kə-bɔ:ŋ/	n. a type of fried food
2. ငါးပိ /ŋə-pi/	กะปิ/kə-pĩ/	n. shrimp paste

(These words can identified source words from the Burmese ethnic group. Each word can separate into syllable which has meaning whereas in Lanna no meaning in each syllable.)

2.1.4 /hm_/ = /m_/

Myanmar	Lanna	Lanna
မှင် /hmìn/	ซีหมิน /mìn/	n. soot

(This word is also used in Shan ethnic group)

2.2 Different vowels

2.2.1 /áʔ/ = /a+_y//a:+_y//a+_ŋ/
/an/ /a:/

Myanmar	Lanna	Meanings
1. ကပ် /káʔ/	ใกล้/kǎy/ กาย/kǎ:y/	v. come close, approach
2. ကျီးကန်း /ci-gan/	คี่กา/?i-ka:/	n. crow
3. ရပ် /yáʔ/	ญ้ง/ňǎŋ/	V. stop

(These words are also used in Shan ethnic group)

2.2.2 /ôu[?]/ = /u+_p/ /u:+_p/

Myanmar	Lanna	Meanings
1. ပုတ် /pôu [?] /	ပုတ် /bũp/	v. tap(someone with hand) strike, hit.
2. စုပ် /sôu [?] /	စုပ် /cù:p/	v. suck

(Word number 2 is also used in Shan ethnic group)

The Myanmar consonant ခ /hsá/ is comparable to the consonant န /chá/ in the Lanna, Shan language, as well as the other languages in the Tai family.

It is interesting to note that some loanwords are systematically different in term of initial consonants, and the vowels. When comparing with other ethnicities or other dialects which have these particular sounds in these languages, it could be hypothesized that such sounds in the past could have sounded the same, for example the Myanmar consonants စ /sá/, သ /thá/ can compare with ခ /cá/, န /sá/ in Lanna language for example

Myanmar	Lanna	Meanings
1. စာရေး /sə-ye/	ຈະເရ/ငှေ-le:/ ຈາເရ/cə-le/	n. a clerk
2. သွန်သင် /θùn-θìn/	ສံင်ສອນ /sàŋ-sɔ:n/ ສອນສံင် /sɔ:n - sàŋ/	v. teach, instruct
3. သဲ /θɛ/	ทราย/sə:y/	n. sand
4. သိသိကလေး /θi-ði-kə-le/	ชี้/si:/	adv. touch-and-go, nearly

Words number 1, 2 and 3 are also used in Shan ethnic group and other Tai groups

The vowels ခ-ဝင် /?àun/ , ခ-ဝက် /?àu[?]/ in Myanmar can compare with the vowels စဝ်/ဘ+_ŋ/ , စိဝ်/ဘ+_k/ in the Lanna language. So, they can be the same sounds in the past.

Myanmar	Lanna	Meanings
1. ငါးပေါင်း /ŋə-baun/	กะบอง/kə-b ဘ:ŋ/	n. a type of fried food
2. မောင်း /maun/	มอங/m ဘ:ŋ/	n. mortar
3. အမြောက် /?ə-myâu [?] /	อะมีဝ်/?ə-mဘk/	n. big gun, cannon

(Words number 2 and 3 are also used in Shan ethnic group and can identified source word from Burmese ethnic group.)

There are also Lanna words whose pronunciations are different from Myanmar words in an unsystematic manner. This could have resulted from the fact that these words were adjusted to meet the nature of pronunciation of one language.

Different initial consonants

Myanmar	Lanna	Meanings
1. ငွေ /swè/	ເລ່/ è:/	v. be cross-eyed
2. စီး /si/	ขี่ /khì:/	v. ride
3. သွား /θwa/	กว่า/kwà:/ เทา/taw/	v. go

(Words number 2 and number 3 are also used in Shan ethnic group)

Different vowels

Myanmar	Lanna	Meanings
1. တိုက် /tài/	ตึก/tùk/	n. building
2. ဆိုး /hso/	สกวก/sùak/	adj. wicked
3. ဇောင်း /saun/	ซำย/súay/	v. slant, slope
4. ဖောင်း /phaun/	แพ /pɛ/	n. raft, floating house

Category 3: Compound words formed by combining Myanmar words and Lanna words.

กำละคฺย/kǎm-la-kuy/ 'to clench one's fists'

กำ/kam/ in the Lanna language means 'to hold, to clench',

ละ/lá/ originates from the Myanmar word လက်/|É/ , meaning 'hand; arm',

คฺย/kuy/ originates from the Myanmar word ကွေ; /kwe/ , meaning 'to bend,

Below is the structure of this compound word :

Lanna +Myanmar + Myanmar

กำ + ละ + คฺย means 'to clench one's fists'

Based on the analysis of their meanings, the loanwords can be divided into three categories:

Category 1 : Lanna words whose meanings became narrower than those of Myanmar words.

Myanmar	Meanings	Lanna	Meanings
1. ဝဲ /pwɛ/	n.religious ceremony, examination, competition, classifier of plate or bowl	ปอย /pɔ: y/	n.religious ceremony
2. ငါးပိ /ŋə-bí/	n. fish preserve, shrimp paste	กะปิ /kə-pí/	n.shrimp paste

(Word number 1 is also used in Shan ethnic group with larger meaning than Lanna)

Category 2 : Lanna words whose meanings were extended.

Myanmar	Meanings	Lanna	Meanings
ငါးပေါင်း /ŋə-baun/	n.small fish mixed with flour and deep fried.	กะบอง /kə-b ɔ:ŋ/	n. a type of fried food made from fish, shrimp, or vegetables such as pumpkins.

Category 3: Lanna words whose meanings shifted from Myanmar meanings.

Myanmar	Meanings	Lanna	Meanings
1. အလောင်း /?ə-laun/	n. dead body	หลั่ง /lɔ :ŋ/	n. coffin
2. ဟင်းလေး /hin-la/	n. a type of curry, made from leftover food	ฮั้งเล /haŋ-le:/	n. a type of curry, made from streaky pork mixed with spice, boiled until tender

Word number 2 is also used in Shan ethnic group and can be identified as originating from the Burmese ethnic group.

It is very interesting that the Burmese dish ဟင်းလေး /hin-la/ is referred to as ແກ່ງໂສ້/kaŋ-hó/ in the Lanna language. Both types of curry are served in Lanna and Myanmar, but apparently are referred to by different names.

It can be concluded that Myanmar words which appeared in Lanna language are diverse. If they appeared in ancient documents can be indicated that they were Myanmar loan words but the vocal changes of pronunciation were adapted into Lanna accent. Myanmar words in Mae Fa Luang Dictionary, could not be specified who borrow from whom because the words were not used in Myanmar and Lanna but used in various ethnic groups in this region. Their changes were both in systematic notation, similar in articulation and non-systematic one, quite different in articulation. Some words were adjusted to be acquainted to the tongue of Lanna people. For the change in meaning, it was found that Myanmar words have meanings wider or some Lanna words have them wider. Furthermore, some words have shifted meaning from the other one.

Discussion

1. David Bradley said that Burmese had an Indic orthography adapted from Mon at the beginning of the twelfth century AD., and showed the table of the traditional sounds of Burmese consonants. There were found that စ /sá/ သ /θá/ at present time, were ခ /cá/ ဖ /sá/ in ancient time. Some clusters ကြကျ /cá/ ခြချ /chá/ ဂြဂျ /já/ at present, could be compared with ကြ /kr/ ခြ /khr/ ဂြ /gr/ and ကျ /ky/ ချ /khy/ ဂျ /gy/ in ancient (Bradley, 1995:vi-vii).

In other Burmese dialects such as Intha Arakan and Tavoy which preserved ancient sounds, found that there was /ɔn/ vowel (Okell, 1995:1-8) so did in Lanna, Shan and other Tai Language family which used instead of ခ-ဝင် /?àun/ vowel in standard Burmese. It could be hypothesized that these different sounds in present could have sounds the same in the past.

2. Even the study of Myanmar words in Lanna Language has limited in time, but it can make understanding about the nature of language borrowing and language contact, the phonological changing, the way to create some new words, and changing meanings in various ways. Some syllable in Lanna compound words seem to be meaningless, but the research revealed this syllable has a clear meaning, it is a word which used in Myanmar and ethnicities adjacent for example ตู๊ยพီตีงาม /tũy-pi-di-ŋam/ same as ขี้วนพืดี้

งาม /?úan-phi-di-ŋam/ in standard Thai language. It seems that the second syllable ฟี่ /pi/ is meaningless. But this research found that it is occurred in Myanmar word 'ဝိုင်း' /wá-phi/ means 'fat' same as in other ethnicities.

.3The study of Lanna ancient document over the past, often faced with the difficulties that we did not know exactly meaning of some words. It was impossible to interpret content correctly. This research could reveal the correct meaning for example in lesson 129 of Northern Poetry (Sanan Dhamdhi,2552,66) which most content was quirky love of young people.

ชายใดไปแฝงใฝ่เคื้อ ผู่ยั้ง
 /ca:y day pay fɛ:ŋ fà:y ?úa fu:ŋ kǎŋ
 อย่านับฟังกุมเพลาพั้ง รี่บร้อน
 yà: náp fâŋ kum paw piŋ hí:p hɔ:n
 อดแท้ขาบตัวหนิม ไซป้อน คำเอ๋
 ?Ōt tɛ: khà:p tua nǐm khǎy pɔ:n kam ?è:
 ขอกกราบฐูล(ทูล)นบ่น้อม บอกท่านไซ้อนคำแพง
 khɔ: kà:p thu:n nóp nɔ:m bɔ:k tân khɔ:n kam pɛ:ŋ/

The underline words can pin point source word from Burmese ethnic group and show their meanings as below :

Lanna	Myanmar	Meanings
เพลา /paw/	ဝေါင်း /paun/	v.be friends, associate
ป้อน /pɔ:n/	ပြော /pyo/	v. speak
ไซ้อน /khɔ:n/	ခွန်း /khon/	N. speech

Therefore, this poem significances that 'Any man who aim to get some woman to be lover, do not be rushed into her. You should be patient, clam and then express your love with humility'.

4. The Lanna and Burmese languages are also undoubtedly influenced by other dominant languages , namely the Pali and Sanskrit, as well as the Sino-Tibetan such as Chinese. If future research will studied on by emphasizing the etymology. It will be beneficial to the academic interest.

References

- ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ฉบับเชียงใหม่ 700 ปี. 2538. คณะอนุกรรมการตรวจสอบและชำระต้นฉบับตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ปรีวรรตและตรวจสอบต้นฉบับ. เชียงใหม่ : ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- มัทธนา เกียรติพงษ์. (2531). ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ. เชียงใหม่ : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุทธพร นาคสุข. 2548-2549. "คำพม่าในภาษาและวรรณกรรมล้านนา" นิตยสารไทย. 8 (มกราคม – ธันวาคม) : 74.
- เรณู วิชาศิลป์. 2545. "คำม่าน-คำเมือง" นิตยสารไทย 5, 2 (ตุลาคม) : 134.
- สนั่น ธรรมธิ. 2552. หนังสือชุดล้านนาคดี โคลงเมืองเหนือ. สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ 2552. เชียงใหม่ : สุเทพการพิมพ์.
- สร้อยดี อ่องสกุล (ปรีวรรต). 2545. พื้นเมืองเชียงใหม่. เชียงใหม่ : ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สิงชะ วรรณสัย (ถอดความ). 2522. โคลงมังทรารบเชียงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 1. เชียงใหม่ : ศูนย์หนังสือเชียงใหม่.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2005. ภาษาในสังคมไทย ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง การพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดม รุ่งเรืองศรี. 2533. พจนานุกรมล้านนา-ไทย (ฉบับแม่ฟ้าหลวง). มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงและธนาคารไทยพาณิชย์. กรุงเทพฯ: บริษัททอมรินทร์ พรินติ้งกรุ๊ป จำกัด.
- Bradley, David. 1995. Pacific Linguistics Series A-83. In David Bradley, ed. *Papers in Southeast Asian Linguistics* no. 13 : Studies in Burmese Language, vi-vii. PL.
- Hickey, Raymond. 2003. Motive for Language Change. Cambridge, U.K.; New York : Cambridge University Press.
- Hoffer, Bates L. 2005. Language Borrowing and the Indices of Adaptability and Receptivity. Intercultural Communication Studies XIV : 2. Trinity University.
- Linguistic Society of America Advancing the Scientific Study of Language. Languages in Contact. (<http://www.linguisticsociety.org/resource/language-contact>).
- The Journal of Burma Studies Volume 9. 2004. Special Issue In Homage to U Pe Maung Tin. Mary Callahan General Editor. USA : Southeast Asia Publications. The Center for Southeast Asian Studies Northern Illinois University.
- Okell, John, 1995. Three Burmese Dialects. In David Bradley, ed. *Papers in Southeast Asian Linguistics* no. 13 : Studies in Burmese Language, 1-8. PL.

ข้อพิจารณา/ข้อสรุป

1. David Bradley กล่าวว่าพม่ารับระบบการเขียนอักษรมาจากมอญช่วงต้นคริสตศวรรษ 12 และได้แสดงผังเสียงดั้งเดิมของพม่า ซึ่งพบว่าเสียง.....ในปัจจุบัน ในอดีตเป็นเสียง..... พยัญชนะควบกล้ำบางตัว เช่น..... ในปัจจุบัน ในอดีตเป็นเสียง..... และ

.....

นอกจากนี้ ภาษาถิ่นพม่า เช่น อินตา อาระกัน และทวายซึ่งรักษาเสียงดั้งเดิมไว้ มีเสียงสระ.....ปรากฏ ซึ่งสระนี้ใช้ในล้านนา ฉาน และกลุ่มภาษาตระกูลไตอื่น ๆ แทนเสียงสระ.....ของพม่า

ดังนั้น ความต่างของเสียงอย่างเป็นระบบของล้านนาและพม่า จึงสามารถสันนิษฐานได้ว่า ในอดีตคือเสียงเดียวกัน

2. แม้งานวิจัย "คำพม่าในภาษาล้านนา" จะมีข้อจำกัดในเรื่องเวลา แต่ก็ช่วยให้เข้าใจธรรมชาติการยืมและการสัมผัสภาษา การเปลี่ยนแปลงระบบเสียง การสร้างคำขึ้นใช้ และการเปลี่ยนแปลงความหมาย บางพยางค์ในคำประสมดูเหมือนว่าไม่มีความหมาย แต่จากผลการศึกษาทำให้เข้าใจว่า พยางค์ดังกล่าวมีความหมายชัดเจน และเป็นคำที่ใช้ในภาษาพม่าและกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ที่มีถิ่นฐานอยู่ใกล้เคียงเช่น.....

3. ที่ผ่านมามหาการศึกษาเอกสารโบราณล้านนามักประสบปัญหาไม่เข้าใจความหมายคำบางคำ ทำให้เป็นอุปสรรคไม่สามารถแปลเนื้อหาได้ถูกต้องชัดเจน งานวิจัยช่วยให้ทราบความหมายดังกล่าวอย่างโคลงบทที่.....จากหนังสือโคลงเมืองเหนือ ซึ่งมีเนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวพาราสิระหว่างหนุ่มสาว

(ตัวอย่าง).....

ถ้าในอนาคตจะมีผู้ร่วมงานวิจัยขึ้นไปศึกษาต่อยอดโดยใช้ทฤษฎีนิรุกติศาสตร์ ก็จะเกิดประโยชน์ยิ่งต่อวงวิชาการ

(ดังนั้น โคลงบทนี้จึงมีความหมายว่า "ชายใดหมายปองหญิง อย่าเพิ่งรีบร้อนเข้าไปหา ให้อดทนวางตัวนิ่งแล้วค่อยเฉลยความในใจ เข้าไปบอกกล่าวท่านถึงคำที่แสดงความรักอย่างนอบน้อม)